

Vergaderjaar 2025–2026

22 660

Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de parlementen van de lidstaten van de EU en van een delegatie uit het Europees Parlement

BY/ Nr. 94

VERSLAG

Vastgesteld 9 februari 2026

Van zondag 11 januari tot en met maandag 12 januari 2026 vond in Nicosia, Cyprus, de bijeenkomst plaats van voorzitters van de commissies voor Europese aangelegenheden van de parlementen van de Europese Unie, hierna aangeduid als de COSAC-voorzittersbijeenkomst. Naast de genoemde delegaties namen ook delegaties van de nationale parlementen van een aantal kandidaat-lidstaten van de Europese Unie deel als waarnemer, evenals een delegatie van het Europees Parlement. De Nederlandse delegatie naar deze conferentie bestond uit Jantine Zwinkels (CDA) namens de commissie Europese Zaken van de Tweede Kamer, ondersteund door de griffier van de commissie Europese Zaken, Blom. De delegatie brengt als volgt verslag uit.

Briefing Nederlandse ambassadeur Nicosia

De delegatie ontving op zondagmiddag een briefing van de ambassadeur in Nicosia, de heer Wouter Plomp. Hij informeerde de delegatie over de prioriteiten van het Cypriotische voorzitterschap en de relatie tussen Nederland en Cyprus.

Opening van de vergadering

Na een welkomstwoord door de heer Harris Georgiades, Voorzitter van de commissie Buitenlandse en Europese Zaken van het Cypriotische Huis van Afgevaardigden, was het woord aan mevrouw Annita Demetriou, voorzitter van het Cypriotische Huis van Afgevaardigden. In haar bijdrage ging zij in op de bijzondere ligging van Cyprus op het Europees continent. Deze positie biedt volgens mevrouw Demetriou kansen voor de Europese Unie, door actieve betrokkenheid bij de Mediterrane regio. De focus van het Cypriotisch voorzitterschap is autonomie. Zij benadrukte dat strategische autonomie een noodzaak is, geen wens, om effectief te kunnen reageren op diverse crises in en buiten de EU. Tot slot bracht mevrouw Demetriou bij de aanwezigen onder de aandacht dat Cyprus nog altijd het enige bezette land is in de EU.

Procedurele zaken

Voorzitter Georgiades leidde de openingssessie. Hij begon met een toelichting op de werkzaamheden van de trojka. Vervolgens werd de agenda van de conferentie zonder opmerkingen vastgesteld, evenals de conceptagenda voor de LXXV plenaire COSAC, die van 15–17 maart 2026 zal plaatsvinden in Nicosia. Tijdens de plenaire COSAC staan vier onderwerpen op de agenda, naast de prioriteiten van het voorzitterschap: het EU-Mediterrane partnerschap, concurrentievermogen, het Meerjarig Financieel Kader (MFK) en een discussie over EU-uitbreiding in een veranderende geopolitieke context. Tevens zal er een side-event plaatsvinden van de groep-Med: een alliantie van negen Zuid-Europese EU-lidstaten.

Het tweede jaarlijkse verslag over de activiteiten van het COSAC-secretariaat, en de opzet van het 45^e tweejaarlijkse rapport van COSAC werden toegelicht. Bijdragen van de delegaties voor het tweejaarlijkse rapport moeten uiterlijk 9 februari ontvangen zijn.

Tot slot zijn door het voorzitterschap brieven ontvangen van de parlementen van Noorwegen, IJsland, Zwitserland en het Britse Hogerhuis met verzoek om deel te nemen aan de conferentie. De trojka heeft op deze verzoeken positief gereageerd.

Sessie I: prioriteiten van het Cypriotisch voorzitterschap

De prioriteiten van het Voorzitterschap van de Europese Unie van Cyprus werden gepresenteerd door mevrouw Marilena Raouna, plv. Minister voor Europese Zaken van de Republiek Cyprus. Minister Raouna sprak over Europese integratie en het belang van nationale parlementen daarbij. In haar bijdrage benadrukte zij het belang van Europese eenheid en droeg zij uit dat Cyprus klaarstaat om te leiden, te coördineren, en te onderhandelen namens de EU. Met een bijzondere positie in Europa en onder gedeeltelijke bezetting, weet Cyprus wat het betekent wanneer territoriale integriteit en soevereiniteit worden aangetast. Verder stipte zij de relatie met de Mediterrane regio aan, waarbij Cyprus een belangrijke brugfunctie heeft tussen de EU en de Mediterrane regio.

Minister Raouna stelde dat de geopolitieke ontwikkelingen om meer autonomie vragen: een Unie die open staat voor de wereld. Autonomie en onafhankelijkheid zijn meer dan een slogan, het moment is aangebroken om betekenis en invulling te geven aan deze begrippen. Dat doet Cyprus aan de hand van vijf prioriteiten. Deze prioriteiten zijn als volgt geformuleerd:

1. Autonomie door veiligheid, defensie en paraatheid
2. Autonomie door concurrentievermogen
3. Een Unie die openstaat naar de wereld, autonoom
4. Een autonome Unie van waarden die niemand achterstelt
5. Een meerjarig budget voor een autonome unie (MFK)

Verschillende delegaties namen vervolgens het woord en spraken hun steun uit voor de gepresenteerde prioriteiten. Daarbij werd breed erkend dat autonomie vele aspecten kent: zowel economisch als op migratie en veiligheidsgebied. Er was veel aandacht voor het belang van voortgang op het EU-toetredingsdossier, hoewel de meningen uiteen liepen over de accenten die daarbij gelegd moeten worden. Zo benoemden verschillende delegaties het belang van een eerlijk en «merit-based» proces, terwijl anderen de nadruk legden op geopolitieke belangen. Ook spraken veel deelnemers hun steun uit voor Oekraïne, en werd benoemd dat Oekraïne vecht voor de vrijheid van heel Europa.

Tot slot reageerde Minister Raouna op de inbreng van de delegaties. Zij stelde dat de opgave duidelijk is, en dat het nu zaak is om te leveren en implementeren. Dat is voor Cyprus het leidende principe tijdens het voorzitterschap. Volgens de Minister brengt Cyprus een verbreding van het perspectief vanuit haar geografische positie. Ook noemde zij dat het pad naar EU-toetreding niet altijd lineair is; en waar kandidaat-lidstaten de afspraken nakomen, moet de EU dat ook doen.

Sessie II – Europese geopolitieke uitdagingen en kansen

De eerste spreker van de sessie over geopolitiek was de heer Yannis Maniatis, lid van het Europees Parlement (Griekenland / S&D). De heer Maniatis deelde zijn reflectie op de uitdagingen waar de EU voor staat. Hij ging daarbij in op de energietransitie en kritieke grondstoffen. Ook betoogde hij dat de versterking van militaire capaciteiten niet ten koste mag gaan van welvaart, de basis van de EU. Daarnaast gaf hij een pleidooi voor het aangaan van gezamenlijke schulden. Volgens de heer Maniatis moet de EU duidelijke rode lijnen stellen in de samenwerking met partnerlanden. De EU moet proactief en gecoördineerd te werk gaan, aldus de spreker.

Vervolgens was het woord aan de heer Jean-François Rapin, voorzitter van de commissie Europese Zaken van de Franse Senaat. In zijn bijdrage waarschuwde de heer Rapin voor de opkomst van het autoritarisme en de ondergang van het multilateralisme. Volgens de heer Rapin moet binnen Europa meer gebruik worden gemaakt van coalities van bereidwillige landen. Tot slot riep hij op tot het bewaken van de competenties van de lidstaten, zodat de Europese Commissie haar bevoegdheden niet overschrijdt.

Na deze bijdragen namen verschillende delegaties het woord. Er werd brede steun uitgesproken voor Groenland en Denemarken. Er was op dit punt geen overeenstemming over de positie die de EU moet innemen ten opzichte van de VS: waar enkele delegaties pleitten voor een stevige stellingname, vonden anderen dat de relatie tussen de VS en EU centraal staat als het gaat om Europese veiligheid. Daarnaast vroegen diverse delegaties aandacht voor de situatie in Iran en Venezuela. Tot slot werd EU-uitbreiding genoemd als geopolitieke prioriteit.

Het lid **Zwinkels** lichtte in haar bijdrage toe dat in Nederland de kabinetsformatie gaande is. Zij benadrukte het belang van samenwerken op onderwerpen als veiligheid, economie, klimaat en migratie. Ook sprak zij uit dat Nederland Oekraïne blijft steunen, ook in het pad naar EU-toetreding. Op dat laatste punt voegde zij toe dat Nederland een toetredingsproces op basis van verdienste voorstaat, en daarbij graag de samenwerking zoekt met kandidaat-lidstaten. Tot slot benoemde zij de zorgelijke situatie rondom Groenland, en sprak steun uit voor Denemarken.

En marge van de conferentie had de Nederlandse delegatie een gesprek met de delegatie uit Montenegro. Daarbij werd een uitnodiging overgebracht om Montenegro te bezoeken en in gesprek te gaan over de kandidatuur van Montenegro voor toetreding tot de EU.

Na de inhoudelijke sessies sloot de voorzitter de bijeenkomst af.

Namens de delegatie,

De delegatieleider van de vaste commissie voor Europese Zaken van de
Tweede Kamer,
J. Zwinkels